

DATOS IDENTIFICATIVOS

Traballo social grupal e comunitario

Materia	Traballo social grupal e comunitario			
Código	005G220V01604			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Perdiz Alvarez, Maria Celsa			
Profesorado	Perdiz Alvarez, Maria Celsa			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A chamada intervención colectiva en Traballo Social e complementaria e trascende o abordaxe individual para optimizando esforzos mellorar e modificar situacións que afectan a grupos e comunidades. Preténdese coñecer a realidade colectiva e actuar sobre ela.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
A2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
A3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
A4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
A6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
A8	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Capacidade reflexiva
B6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
B8	Capacidade de xestión da información
B9	Resolución de problemas
B10	Toma de decisións
B11	Traballo en e con equipos diversos

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

. Conocer e valorar a diversidade cultural presente no grupo e na comunidade, e as súas potencialidades como axente social de cambio.	A1	B1
. Conocer os diferentes tipos de grupos e o papel diferencial do T.S. no funcionamento dos mesmos.	A2	B2
. Aprender a estudar e coñecer a realidade da comunidade para poder intervir nela.	A3	B3
. Conocer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos a través do grupo e da comunidade.	A6	
. Ser capaz de promover a participación do grupo e da comunidade para mellorar a súa realidade.		
. Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar planes, programas e proxectos sociais que redunden na mellora da realidade do grupo e da comunidade.		
. Optimizar para o cambio as potencialidades dos líderes e redes sociais presentes no grupo e na comunidade		
Conocer e valorar a diversidade cultural presente no grupo e na comunidade, e as súas potencialidades como axente social de cambio	A1	B1
	A4	B2
	A6	B3
	A8	B6
		B8
		B9
Conocer os diferentes tipos de grupos e o papel diferencial do T.S. no funcionamento dos mesmos	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B8
	A6	B9
	A8	B10
		B11

Contidos

Tema	
Introdución ó Traballo Social grupal	Concepto Historia Obxectivos
O coñecemento e análise do grupo como sistema social	Análise do grupo
Tipos de grupos: A intervención do traballador Social nos diferentes tipos de grupos	De Acción Social Socioterapéuticos De ocio e tempo libre
Modelos e técnicas de Intervención co grupo	As estratexias metodolóxicas de Intervención
O coñecemento e análise da comunidade como sistema social	Desenrolo e organización da comunidade
A intervención do T.S. na comunidade: Modelos e técnicas de intervención	Estratexias metodolóxicas de intervención
Deseño e xestión de plans comunitarios	A planificación para a intervención na comunidade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	3	0	3
Saídas de estudo/prácticas de campo	8	8	16
Traballos tutelados	6	13	19
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	20	40	60
Seminarios	6	12	18
Probas de tipo test	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas e eventos, centros de investigación, empresas, institucións...de interese académico-profesional para o alumno.

Traballos tutelados	o estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias etc. xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Seminarios	Actividades enfocadas ó traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Probas de tipo test	Presentacións/exposicións: Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de xeito presencial (na aula ou no despacho) ou de xeito non presencial (por correo electrónico)

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición pública obrigatoria: presentación, contidos, metodoloxía	10
Saídas de estudo/prácticas de campo	Control asistencia	5
Traballos tutelados	Asistencia tutorías; traballo final	5
Probas de tipo test	Constará de 40 preguntas con dúas alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros, sendo aprobado en 18 para a modalidade presencial e 24 para a modalidade non presencial.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos presenciais: Terán consideración de asistentes aqueles alumnos que asistan a un 80% das clases prácticas e teóricas si superan o 20% de non asistenciais, automaticamente pasarán a modalidade non asistencial. Para aprobar a asignatura deberán ter aprobada a parte teórica e a parte práctica.

Non presenciais: Aqueles que se manifestan como non presenciais ou que superan o 20% das asistenciais presenciais.

Avaliación de non presenciais: Exame teórico de tódolos contidos da materia

Segunda convocatoria: As competencias non superadas, derivadas da totalidade e/ou de parte probas/actividades obxecto de avaliación, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Ander Egg, E. (1965). *El desarrollo de* <?xml:namespace prefix = "st1" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:smarttags" />la Comunidad. Buenos Aires: Humanitas

1. la Comunidad. Mexico: Ateneo.
2. Anzieu, D. (1971). *La dinámica de grupos pequeños*. Edit. Kapelusk .
3. Ballenato, G. (2005). *Trabajo en equipo: Dinámica y participación en los grupos*. Madrid: Pirámide
4. Barriga, S. (1982). *Psicología del grupo y cambio social*. Madrid: Horné
5. Bauleo, A. (1978). *Ideología, grupo y familia*. Buenos Aires: Edit. Folios.
6. Bion, W.R. (1980). *Experiencia de Grupo*. Buenos Aires: Edit. Paidós.
7. Contreras, Y. (1968). *Trabajo Social con Grupos*. México: Edit. Pax.
8. Bonfiglio, G. (1982). *Desarrollo de* De Robertis, C. (1994) *La intervención colectiva en Trabajo Social. La acción con grupos y comunidades*. Buenos Aires: El Ateneo.
9. Elkain, M. (1995). *Las prácticas de la terapia de red*. Barcelona: Gedisa
10. Fernández García, T. (2006). *Trabajo Social con grupos*. Madrid: Alianza Editorial.
11. Fuentes, P.; Ayala, A.; Arce, J. e Galán, J. (2000). *Técnicas de Trabajo individual y de Grupo*. De la teoría a la práctica. Madrid: Pirámide

roufe, S. e Sánchez, M.A. (1991). *Planificación e intervención socioeducativa: Modelos, métodos y técnicas*. Madrid: Narcea

1. Gibs, J.R. (1975). *Manual de dinámica de grupos*. Madrid: Humanitas
2. Henri, S. (2004). *Trabajo Social con grupos. Modelos de Intervención*. Madrid: Narcea.
3. Kisnerman, N. (1976). *Trabajo Social de Grupo*. Buenos Aires: Edit. Humanitas.

Konopka, G. (1973). *Trabajo Social de grupo en la Institución*. Madrid: Euroamérica

1. Konopka, G. (1976). *El Trabajo Social de Grupo*. Madrid: Edit Euroamérica.
2. López Peláez, A. (2010). *Teoría del Trabajo Social con grupos*. Madrid: Universitas.
3. Maragall, M. (1999). *La experiencia de soporte grupal a cuidadores familiares*. Cº Oficial de AASS y DDº T. Social de Cataluña. RTS 1993, 131;94-99
4. la Mujer.
5. Millán, J.C. (2005). *Políticas Sociales. Modelos de Intervención y Estado de Bienestar*. A Coruña: Instituto Galego de iniciativas Sociales y sanitarias.
6. Molina, M.L. e Romero, M.C. (2004). *Modelo de intervención Asistencial, socioeducativo y terapéutico*. San José: Universidad de Costa Rica.
7. Nogueiras, L.M. (1996). *La práctica y teoría del desarrollo comunitario*. Madrid: Nancea.
8. Rojo, I. (1997). De la organización comunitaria al desarrollo comunitario en trabajo Social ¿un paso, un abismo?, *revista de Servicios Sociales y Política Social*, 40(4), 1997, 27-42
9. Sagrario, M. (1983). *Dinámica de grupo y animación sociocultural*. Madrid: Marsiega.
10. Sans, M.C. (1997). Bibliografía selectiva sobre trabajo Social Comunitario. *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 40(4), 1997, 91-103.
11. Trevithick, P. (2002). *Habilidades de comunicación en intervención social*. Madrid: Narcea

1. Tschorne, P.(1990). *Guía para la gestión de asociaciones*. Madrid: Ed. Popular.

1. Bizcarte, J.J. (2007) *Modelos y métodos de intervención en Trabajo Social*. Madrid: Alianza Editorial.
2. la Comunicación Humana. Edit. Herder. Barna, 1985

1. Ander Egg, E. (1982). *Metodología y práctica del desarrollo de Anzieu,D.(1971). La dinámica de grupos pequeños*. Edit. Kapelusk .
2. Barriga, S. (1982). *Psicología del grupo y cambio social*. Madrid: Horné
3. Bion, W.R. (1980). *Experiencia de Grupo*. Buenos Aires: Edit. Paidos.
4. Bonfiglio, G. (1982). *Desarrollo de Bueno, J.R. (1991). Hacia un modelo de Servicios Sociales de acción comunitaria*. Madrid: Editorial Popular
5. Di Carlo, E. (1997) *Trabajo Social con grupos y redes*. Buenos Aires:Edit. Lumen-Humanitas.
6. Elkain, M. (1995). *Las prácticas de la terapia de red*. Barcelona: Gedisa
7. Fuentes, P.; Ayala, A.; Arce, J. e Galán, J. (2000). *Técnicas de Trabajo individual y de Grupo*. De la teoría a la práctica. Madrid: Pirámide

Fritzen, S. (1988). *Ejercicios prácticos de dinámica de grupo*. Barcelona: Saltarrae.

1. Gibs, J.R. (1975). *Manual de dinámica de grupos*. Madrid: Humanitas
2. Kisnerman, N. (1976). *Trabajo Social de Grupo*. Buenos Aires: Edit. Humanitas.

Kisnerman, N. (1984). *Comunidad, Grupo*. Buenos Aires: Humanitas

1. Konopka, G. (1973). *Trabajo Social de grupo en la Institución*. Madrid: Euroamérica
2. López Peláez, A. (2010). *Teoría del Trabajo Social con grupos*. Madrid: Universitas.
3. Migallón, P. (2000) *Los grupos de Mujeres*. Madrid: Instituto de Millán, J.C. (2005). *Políticas Sociales. Modelos de Intervención y Estado de Bienestar*. A Coruña: Instituto Galego de iniciativas Sociales y sanitarias.
4. Nogueiras, L.M. (1996). *La práctica y teoría del desarrollo comunitario*. Madrid: Nancea.
5. Sagrario, M. (1983). *Dinámica de grupo y animación sociocultural*. Madrid: Marsiega.
6. Trevithick, P. (2002). *Habilidades de comunicación en intervención social*. Madrid: Narcea

1.

Tschorne, P.(1990). *Guía para la gestión de asociaciones*. Madrid: Ed. Popular.

2.

Bizcarte, J.J. (2007) *Modelos y métodos de intervención en Trabajo Social*. Madrid: Alianza Editorial.

1. la Comunicación Humana. Edit. Herder. Barna, 1985

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304
 Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302
 Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601
 Traballo social individual e familiar/O05G220V01505
 Servizos sociais especializados II/O05G220V01406
